

РИНОК ЗАРУБІЖНИХ ГРАНТІВ ТА ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ

Огляд програм, умов та міжнародних партнерів (2024–2027)

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД
2. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ
3. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА UKRAINE FACILITY
4. ПРОГРАМИ ЄС ДЛЯ БІЗНЕСУ
5. США (DFC, USAID) ТА ІНШІ БІЛАТЕРАЛЬНІ ДОНОРИ
6. ЄБРР ТА ІНШІ МІЖНАРОДНІ БАНКИ
7. G7 ТА КООРДИНОВАНА ПІДТРИМКА
8. ООН / ПРООН ТА АЛЬЯНСИ
9. ВИДИ ФІНАНСУВАННЯ ТА УМОВИ
10. УКРАЇНСЬКІ ПРОГРАМИ ТА ІНСТИТУЦІЇ
11. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ ТА КОНТАКТИ

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Україна отримує значну міжнародну підтримку для відновлення економіки та підтримки бізнесу.

ОСНОВНІ ФОРМИ ФІНАНСУВАННЯ

- Гранти (безповоротне фінансування)
- Пільгові та комерційні кредити
- Гарантії та blended finance (змішане фінансування)
- Інвестиції в активи та проєкти (через МФК, DFC, ЄБРР)

КЛЮЧОВІ ДОНОРИ ТА ІНСТИТУЦІЇ

- МВФ, Світовий банк (IBRD/IDA), МФК (IFC), ЄС (Ukraine Facility, EIB)
- США (DFC, USAID), ЄБРР, Велика Британія, Німеччина, Японія, Канада
- ПРООН, G7 (координація \$50 млрд кредитів)

2. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ

МВФ (INTERNATIONAL MONETARY FUND)

- Підтримка макрофінансової стабільності та бюджету України
- Кредити переважно на бюджет, стабілізацію гривні, реформи
- G7-кредити для України (\$50 млрд) частково адмініструються через Multi-Donor Administered Account МВФ
- Бізнес отримує опосередковано: стабільність курсу, фіскальна політика, доступ до ринків капіталу

СВІТОВИЙ БАНК (WORLD BANK GROUP)

- IBRD/IDA: проекти на десятки мільярдів доларів (інфраструктура, освіта, житло, фіскальне управління, підтримка підприємництва)
- Станом на січень 2026: 78 проектів, зобов'язання близько \$34,5 млрд
- Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund (URTF):
 - Зібрано понад \$2,4 млрд від донорів (\$2 млрд грантами, \$1,4 млрд вже виплачено)
 - Розблокував понад \$7 млрд додаткового фінансування, у т.ч. \$3,7 млрд приватного капіталу
 - Охоплення: близько 20 млн українців
 - Пріоритети: відновлення, реформи, енергетика, транспорт, муніципалітети, підтримка підприємств

МФК (INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION)

- Підрозділ Світового банку для приватного сектору
- Плани: понад \$1,9 млрд фінансування проектів (станом на 2024), понад половина — власний рахунок МФК, решта — партнери (ЄС, уряди)
- Програма Economic Resilience Action (ERA): пакет близько \$2 млрд для приватного сектору України (з blended finance від партнерів)
- Сектори: сільське господарство, відновлювана енергетика (вітер), телекомунікації, торгівля (trade finance)
- Trade finance: розширення до майже \$300 млн, що забезпечує до \$1 млрд імпорту/експорту за три роки
- Співпраця з DFC та ЄБРР: спільні кредити агробізнесу (наприклад, МНП), risk-sharing facilities для банків (наприклад, Raiffeisen Bank Ukraine)

3. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА UKRAINE FACILITY

UKRAINE FACILITY (2024–2027), ДО €50 МЛРД

- Угода: до €50 млрд фінансової підтримки Україні на 2024–2027 рр.
- Склад: €17 млрд — гранти (безповоротні); €33 млрд — позики (з випуску облігацій ЄС)
- Три опори:
 - Пряма підтримка держбюджету (відновлення, реконструкція, реформи, євроінтеграція)
 - Ukraine Investment Framework: гарантії та blended finance для залучення публічних і приватних інвестицій
 - Технічна допомога та гранти на покриття відсотків за позиками
- Бізнес: вигода від стабільності бюджету, інвестиційного фреймворку (гарантії, змішане фінансування для компаній, МСП, муніципалітетів, ДП)

ПІДПИСАНІ ГАРАНТІЇ ТА ГРАНТИ (ЧЕРВЕНЬ 2024)

- €1,4 млрд: €1 млрд гарантій по кредитах + €400 млн грантів blended finance
- Ціль: розблокувати до €6 млрд інвестицій
- Отримувачі: приватні компанії, МСП, муніципалітети, держпідприємства
- Сектори: енергетика, транспорт, муніципальна інфраструктура

EU FOR UKRAINE FUND (EIB)

- Підтримка інфраструктури, муніципалітетів, доступу до фінансування
- Приклад: €25 млн у growth-фонди для українських ІТ-компаній

4. ПРОГРАМИ ЄС ДЛЯ БІЗНЕСУ

EU4BUSINESS (ЄС + НІМЕЧЧИНА)

- Гранти для мікро-, малого та середнього бізнесу
- Друга хвиля (2024): до 100 підприємств, до €10 000 на кожне (разом до €1 млн)
- Критерії: експортний та/або інноваційний потенціал
- Сектори: переробка, креативні індустрії, логістика, транспорт та інші з експортним/інноваційним потенціалом
- Перша фаза (2023): близько 779 учасників, близько €3 млн
- Партнер: Фонд розвитку підприємництва (bdf.gov.ua)

EU4BUSINESS – КРЕДИТНА ЛІНІЯ (ЄБРР)

- Кредити для МСП через банки-партнери
- Умови відповідно до ЄБРР: до €3 млн на одного позичальника (агреговано)
- Критерії МСП: менше 250 працівників, оборот до €50 млн або баланс до €43 млн
- Реєстрація та діяльність переважно в Україні, не менше 51 % приватна власність
- Виключені: зброя, фінансові послуги, тютюн, міцний алкоголь
- Вимоги: дотримання екологічних, охоронних та якісних стандартів ЄС

BUSINESS BRIDGE (READYFOREU)

- Єврокомісія: €3,75 млн для МСП, постраждалих від війни
- До 1500 бізнесів: по €2500 на послуги (маркетингові дослідження, юридичні консультації, участь у виставках тощо)

CALL FOR EXPRESSION OF INTEREST (ЛИСТОПАД 2024)

- Залучення приватних інвесторів з ЄС у відновлення України
- Дедлайн подання: до 1 березня 2025
- Пріоритетні сектори: транспорт і логістика, цифрова трансформація, будматеріали, виробництво, критичні сировини, відновлювана енергетика

ГОРИЗОНТ ЄВРОПА (HORIZON EUROPE)

- Гранти для бізнес-інкубаторів та стартапів: до 98 млн EUR (загальний пул на відповідні теми)
- EIC Accelerator: до 2,5 млн EUR на стартап/МСП з інноваційним продуктом (грант + інвестиції + коучинг)
- Квантові технології: до 2,7 млн EUR, дедлайн орієнтовно жовтень 2025
- Заявки зазвичай англійською, часто у консорціумі з європейськими партнерами

EUREKA NETWORK

- До 8,5 тис. EUR для українських компаній на міжнародні R&D-проекти
- Фінансування від Міністерства освіти і науки України, програма дійсна на постійній основі

5. США (DFC, USAID) ТА ІНШІ БІЛАТЕРАЛЬНІ ДОНОРИ

DFC (U.S. INTERNATIONAL DEVELOPMENT FINANCE CORPORATION)

- U.S.-Ukraine Reconstruction Investment Fund: повністю операційний (оголошення грудень 2025), перші інвестиції очікуються з 2026
- Пріоритети: критичні корисні копалини, енергетика, транспорт і логістика, ІКТ та нові технології, стійкість ланцюгів поставок та економічна безпека
- Загальний обсяг інвестицій DFC в Україну: близько \$1,7 млрд
- Risk-sharing з МФК та Raiffeisen Bank Ukraine: два механізми на \$210 млн (\$50 млн — МСП у агробізнесі, \$150 млн — середні компанії, 30 % — відновлювана енергетика та енергоефективність), з підтримкою USAID

USAID

- Підтримка через DFC (гарантії, blended finance), інституційна підтримка, програми для МСП та агробізнесу

ЄБРР ТА DFC/МФК (ПРИКЛАД АГРОБІЗНЕСУ)

- Спільний пакет для МНР (агрохолдинг): близько \$480 млн (МФК \$130 млн, ЄБРР \$100 млн, DFC \$250 млн) — продовження роботи, збільшення виробництва продовольства, відновлювана енергетика

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

- Вклад у energy security: \$30 млн, очікується залучення до \$100 млн інвестицій у відновлювану енергетику та енергоефективність (у партнерстві з МФК та іншими)

НІМЕЧЧИНА

- Спільні з ЄС програми EU4Business, участь у G7 та Ukraine Facility, SME Resilience Alliance

6. ЄБРР ТА ІНШІ МІЖНАРОДНІ БАНКИ

ЄБРР (EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT)

- Кредити та інвестиції в Україну: один з найбільших міжнародних кредиторів
- EU4Business credit line: кредити МСП до €3 млн через партнерські банки
- Участь у спільних з МФК та DFC операціях (агробізнес, trade finance, risk-sharing)
- Сектори: енергетика, інфраструктура, агробізнес, МСП, фінансовий сектор

7. G7 ТА КООРДИНОВАНА ПІДТРИМКА

КРЕДИТИ G7 БЛИЗЬКО \$50 МЛРД

- Тип: Extraordinary Revenue Acceleration (ERA) Loans
- Забезпечення: майбутні доходи від «заморожених» російських суверенних активів (орієнтовно €2,5–3,5 млрд на рік)
- Канали: EU Macro-Financial Assistance, Multi-Donor Administered Account МВФ, Financial Intermediary Fund Світового банку
- Розподіл: США до \$20 млрд (частина на військову підтримку), ЄС \$20 млрд (Німеччина, Франція, Італія), Канада, Велика Британія, Японія — разом \$10 млрд
- Виплати: з грудня 2024 до 2027, частинами відповідно до потреб України
- Фокус: відновлення інфраструктури (енергетика, транспорт, логістика), покращення бізнес-клімату, антикорупційні заходи

НОВИЙ ФОНД СВІТОВОГО БАНКУ (2024)

- Схвалено правлінням Світового банку; фінансування від США, Японії, Канади та інших для підтримки України

8. ООН / ПРООН ТА АЛЬЯНСИ

ПРООН (UNDP)

- Мікрогранти для бізнесів, що переїхали (наприклад, у Львівську область): до \$4000 на обладнання, оренду, відновлення
- Гранти на розвиток партнерств між місцевими та переселенськими громадами (UN Recovery and Peacebuilding Programme)
- ESCO-Fund (разом з Фондом розвитку підприємництва): підтримка енергосервісних компаній (часткова компенсація відсотків, гарантії, підтримка основної суми); орієнтовно 10–15 пілотних проєктів у громадах
- Участь у SME Resilience Alliance

SME RESILIENCE ALLIANCE (ЧЕРВЕНЬ 2024)

- Україна, Німеччина та понад 12 країн, 17 інституцій розвитку
- Обсяг підтримки: понад €7 млрд
- Напрями: реформи політики для МСП, інституційна підтримка, доступ до фінансування

9. ВИДИ ФІНАНСУВАННЯ ТА УМОВИ

ГРАНТИ

- Безповоротні кошти (наприклад, частина Ukraine Facility, EU4Business, Business Bridge, окремі програми ПРООН та ЄС)
- Умови: виконання умов програми, звітність, часто цільове використання (обладнання, послуги, R&D, експорт)

КРЕДИТИ

- Пільгові (субсидовані відсотки, довші терміни) або ринкові
- Приклади: 5-7-9%, кредитні лінії ЄБРР/МФК, позики Ukraine Facility (€33 млрд)

ГАРАНТІЇ

- Покриття частини ризику для банків/інвесторів (наприклад, €1 млрд гарантій в рамках Ukraine Investment Framework)
- Збільшують доступ МСП та компаній до кредитів

BLENDED FINANCE

- Поєднання грантів, кредитів та інвестицій для зниження ризику та залучення приватного капіталу (наприклад, €400 млн грантів у механізмах ЄС)

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО БІЗНЕСУ

- Реєстрація та діяльність в Україні (або відповідно до правил програми)
- Для МСП: відповідність критеріям за чисельністю, оборотом/балансом
- Дотримання екологічних, соціальних та антикорупційних стандартів
- Конкретні вимоги: у кожній програмі окремо (сектор, розмір, експортний потенціал тощо)

10. УКРАЇНСЬКІ ПРОГРАМИ ТА ІНСТИТУЦІЇ

ПРОГРАМА 5-7-9%

- Доступні кредити для підприємців (робочий капітал, інвестиції, зони підвищеного ризику)
- 2024: близько 7000 підприємців отримали позики на понад 27 млрд грн, 45 банків-партнерів
- Основні сектори: сільське господарство, торгівля, переробка

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК РОЗВИТКУ (НБР) / NDI

- Інституція розвитку для кредитування та підтримки проєктів

ФОНД РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА (BDF.GOV.UA)

- Реалізація програм EU4Business, ESCO-Fund та інших інструментів підтримки МСП

ДІЯ.БІЗНЕС (BUSINESS.DIIA.GOV.UA)

- Інформація про гранти та програми: бізнес-інкубатори, стартапи, Горизонт Європа, EIC Accelerator, Eureka, квантові технології тощо

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ МСП ДО 2027 РОКУ

- Відновлення зруйнованих підприємств, зелена та цифрова трансформація, інклюзивність (жінки, люди з інвалідністю, ВПО, ветеранки/ветерани)

11. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ ТА КОНТАКТИ

- Світовий банк – Україна: worldbank.org/en/country/ukraine
- Ukraine Facility: enlargement.ec.europa.eu (Ukraine Facility)
- EU4Business: eu4business.eu, eu4business-ebdcreditline.com.ua
- DFC (США): dfc.gov
- ЄБРР: ebrd.com
- ПРООН в Україні: undp.org/ukraine
- Дія.Бізнес: business.dia.gov.ua
- Фонд розвитку підприємництва: bdf.gov.ua
- Міністерство економіки України: me.gov.ua

Документ підготовлено на основі публічних джерел. Умови програм можуть змінюватись — перевіряйте офіційні сайти та умови кожної програми перед подачею заявки.